Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Enhver Sit

Ugeblad
for
Politik og Kristendom.

Redigeret af Henning Jensen og Kristensen-Randers.

№ 23. | Torsdag den 6. Juni 1889. | 4. Aarg.

Indhold: Daaben. — Guds Slægt: Menneskens Børn. — Rigsretten. — Lærlingeloven. — Frivillig eller tvungne Fattigforsørgelse. — Bekjendtgørelser.

Daaben.

Daaben kaldes et Sakramente, det vil sige en Handling, der indeholder en Hemmelighed, som den menneskelige Forstand ikke kan gjennemskue. Der er derfor mange i vore Dage, som ikke tillægger Daaben nogen Betydning. Vi lever i en Forstandstid, og Folk har i vore Dage vanskeligt ved at tilegne sig det, som ganske ligger udenfor Forstandens Omraade. Men paa den anden Side maa man sige, at det netop ogsaa i vore Dage bliver bestandig klarere, at den menneskelige Forstand og Forstaaelse kun endnu er meget indskrænket. Det viser sig i vore Dage, at man bliver nødt til at antage en hel Del, som man hidtil har forkastet, fordi man ikke kunde forstaa det. — Et forstandigt og forsigtigt Menneske vil derfor i vore Dage snarest være tilbøjelig til intetsomhelst at benægte. Han vil sige, at Erfaringen har vist, at den menneskelige Forstand er overordentlig indskrænket, at den alle Vegne støder paa Hemmeligheder som den ikke kan udgrunde, og at den derfor ikke egner sig til at sige noget afgjørende Ord for eller imod. Stiller man sig paa et rent Forstandsstandpunkt, vil man med Hensyn til Daaben sige, at det er muligt, den har en overordentlig Betydning og Virkning, men det er ogsaa muligt, at den slet ingen har. Forstanden véd intet herom.

For Troen er Daaben en ny Fødsel. Det er noget, der kommer stadigt igjen baade hos Jesus og Apostlene, at den som døbes fødes paany. Alt det hemmelighedsfulde, som knytter sig til den naturlige Fødsel, kommer derfor igjen ved Daaben. Det hemmelighedsfulde ved den naturlige Fødsel ligger ikke alene deri, at der begynder et nyt Menneskeliv, men det bestaar ogsaa deri, at dette nye Menneskeliv dog staar i en vis Forbindelse med det gamle Menneskeliv, idet jo nemlig Barnet ved Fødselen faar en Arv fra sine Forældre, eller fra en aller anden i Slægten, der maaske har levet langt tilbage i Tiden. Man har nemlig lagt Mærke til, at det meget ofte sker, at Barnet ikke faar saa meget Forældrenes Natur, men Bedsteforældrenes eller et Slægtleds, der ligger endnu længere tilbage. Men det har ikke været muligt at angive Reglerne for denne Arv, eller at sige hvor langt tilbage i Slægten Arven kan komme fra.

Det hemmelighedsfulde i Daaben bestaar deri, at den som døbes arver eller kan arve noget efter Jesu Kristi Natur. Der er heri ikke noget, som i og for sig strider mod den menneskelige Forstand. Da hele Menneskeslægten er som en sammenhængende Kjæde med en utallig Mængde Led, og da Jesus Kristus var et af Leddene i denne Kjæde, og aabenbart et af de betydningsfuldeste og kraftigste Led, hvad Aandsevner angaar, saa er der intet urimeligt i, at Virkningerne fra dette kan overføres til alle andre. Det maa antages, at der i hver Menneskenatur er noget, der er modtagelig for Jesu Kristi Natur. Hans Natur var den normale Menneskenatur, han var Idealmennesket, det fuldkomne Menneske. Men det maa antages, at enhver Menneskenatur i sig har en Modtagelighed for det fuldkomne, altsaa en Modtagelighed for Jesu Kristi Natur. Men denne Modtagelighed kan være til Stede i en meget forskjellig Grad. Det er vistnok en Fejltagelse, naar man mener, at alle som døbes arver lige meget af Jesu Kristi Natur. Lige som der er meget stor Forskjel paa den Arv, Børnene ved Fødselen faar efter deres Forældre eller Forfædre, saaledes er der ogsaa stor Forskjel paa den Arv, den døbte faar efter Jesus Kristus. Nogle faar mere,

andre faa mindre, efter den forskjellige Modtagelighed. Og ligesom et Barn ved Fødselen kan arve én Side af Forældrenes Natur, et andet Barn en anden Side, saaledes maa vi ogsaa tænke os, at der ved Daaben nedarves forskjellige Sider af Jesu Kristi Natur, saa én kan faa nogle af hans Egenskaber, en anden andre.

Men ligesom nu den Arv, Børnene faa fra deres Forældre ved Fødselen, kan sættes overstyr, saaledes kan Slægten og den enkelte ogsaa sætte den Natur overstyr, som er nedarvet gjennem Jusus Kristus ved Daaben. — Enhver aandeligArv maa *tages op* og bevares ved selvstændigt Arbejde, thi ellers gaar den tabt. Mange Børn, som havde taget en god Natur i Arv efter deres Forældre, satte den overstyr i Livet, fordi de ikke tog den op. Saaledes kan Jesu Kristi Natur ogsaa tabes, naar den ikke tages op. Det at være født med en god Natur er et stort Fortrin, men der ligger ogsaa deri en stor Forpligtelse. Saaledes ligger der ogsaa en stor Forpligtelse i at have arvet Jesu Kristi Natur ved Daaben.

Denne Forpligtelse er særlig stor for de troende Kristne. Disse har nemlig med fuld Bevisthed erkjendt, at de i Daaben har arvet Jesu Kristi Natur, og derved tillige erkjendt, at de har en Forpligtelse til at tage denne hans Natur op. — Der er mange som ere blevne døbte, men som aldrig har erkjendt, at i Daaben fik de Jesu Kristi Natur i Arv, og som derfor heller ikke kan erkjende Forpligtelsen til at tage denne hans Natur op. Hvad der nu kan bevirke, at Mennesker, som ere døbte, kommer til at mangle denne Erkjendelse, skal jeg ikke indlade mig paa. Det hænger sammen med det Spørgsmaal, om den almindelige Daab af alle iflæng overhovedet fra et kristeligt Standpunkt er tilstedelig. Om det ikke var Jesu Kristi Mening, at de som lod sig døbe, skulde have en klar Erkjendelse af, at de ved Daaben arvede Jesu Kristi Natur og paatog sig en Forpligtelse til at tage den op. — Der kan siges ikke saa lidt til Gunst for den Betragtning, at hvor denne Erkjendelse og den dermed følgende Følelse af Forpligtelse mangler, der bør Daaben ikke finde Sted, at det altsaa ikke er rigtigt at døbe Børn. Men der kan ogsaa siges noget for den modsatte Betragtning, og jeg skal derfor her ikke indlade mig paa dette Punkt. — Men derom kan der ingen Tvivl være, at de troende Kristne baade kjender Daabens Betydning, og at Forpligtelsen til at tage sig Kristi Natur op derfor er særlig stærk for os.

Spørgsmaalet bliver derfor først: Hvordan var Jesu Kristi Natur, hvad var det, der var særligt ejendommeligt for ham? Dette Spørgsmaal kan for kristne Mennesker ikke være vanskeligt at besvare. Thi hvad saa andre mener om ham, saa maa kristne Mennesker være enige om, at det ejendommelige ved ham var det, at han var en Frelsernatur. Det var hans Natur og hans Opgave at frelse Mennesker. Det ejendommelige ved Jesu Natur er maaske fyldigst udtalt i Lignelsen om den barmhjærtige Samaritan. — Det er altsaa denne hans Frelsernatur, som han gjennem Daaben vil nedarve paa sin Menighed. Og det, som han vilde frelse Slægten fra, var fra Synden og alle dens Følger. Og det var ikke hans Mening, at denne Frelse først skulde indtræde i en anden Tilværelse; det var hans Mening, at Frelsen først kunde fuldendes i en anden Tilværelse; men han mente, at der skulde begyndes her. Og han mente, at man kunde komme saa vidt her, saa der her paa Jorden blev et Retfærdighedens Rige, det tusindaarige Rige. — Naar man har ment, at det, som han tilsigtede, var alene en aandelig Frelse, saa er dette en Fejltagelse. Hele hans Liv her paa Jorden er et Vidnesbyrd om, at han viede en stor Del af sin Virksomhed til den rent timelige Frelse.

Ved Daaben nedarver han nu altsaa denne Frelsernatur paa sin Menighed, og hans Menighed har en Forpligtelse til at tage denne Arv op. Menighedens Opgave bliver altsaa den samme som hans, at frelse Verden fra Synden og alle dens Følger. Det er det, som han udtrykker naar han siger, at hans Disciple skal være Verdens Salt. Og det er den samme Tanke, som kommer igjen, naar Apostlene taler om en Forargelse af Verden ved Hjælp af Kristendommen. Det gamle skal forsvinde, alting skal blive nyt. Det, som Jesus Kristus og Apostlene tilsigtede, det var en fuldstændig Forandring af alle de Samfundsforhold, som særlig befordrede Syndens Vækst. De tilsigtede et helt nyt Samfund, ikke ved voldsomme Midler, ved Krig og Blodsudgydelse, men derved, at Jesu Kristi Aand og Sindelag efterhaanden trængte igjennem. Og Midlet, hvorved hans Aand og Sindelag trængte igjennem fra Slægt til Slægt, det var den nye Fødsel, Daaben, hvorved Jesu Kristi Natur nedarves paa de kommende Slægter. — Som en Følge af, at Jesus tilsigtede et helt nyt Samfund, hvor Synden kunde overvindes eller dog standses, saa saa, han med meget mistænkelige Øjne paa det at være rig eller at ville være rig. Gang efter Gang udtaler han sig mod Rigdommen, viser dens Fristelser og Farer, og fordømmer den i Ord saa stærke, saa ingen i vore Dage turde bruge dem stærkere. Han saa, at en stor Ophobning af Rigdommen paa enkelte Hænder ikke kunde forenes med retfærdige Samfundstilstande, han saa vel Forbindelsen mellem Rigdom og Fattigdom, og han vidste, at begge disse Tilstande var en frugtbar Jordbund for den Synd han vilde overvinde. Han vidste, at skulde Synden besejres, saa maatte man besejre de Tilstande, der særlig fremkaldte den og gav den Næring.

Naar vi nu vil spørge, om den kristne Menighed har taget denne Arv op efter ham, saa maa vi dertil svare Nej. Den gjorde i Begyndelsen, i den apostoliske Tid og nogen Tid efter, et Tilløb til det, men den opgav det snart. Og nu er den kommen saa langt bort fra det som vel muligt. Enhver Samfundsreform, der tilsigtede Afskaffelsen af de nu bestaaende Forhold, der paa den ene Side begunstiger Dannelsen af uhyre Rigdomme, paa den anden Side fremkalder grænseløs Fattigdom, og derved paa begge Maader frembringer gunstige Betingelser for Synden, — enhver

saadan Samfundsreform vilde blandt mange af Nutidens Kristne, særlig blandt Præstestanden, finde sine mest uforsvarlige Modstandere. Man søger at udtømme Fattigdommens Hav draabevis ved private Foranstaltninger; men man kan lige saa godt prøve paa at udtømme Verdenshavet draabevis.

Den kristne Menighed har med andre Ord opgivet at frelse Verden. Den arver ved Daaben Jesu Kristi Frelsernatur, men den tager ikke denne Arv op. Den mener ikke, at den har paataget sig nogensomhelst Forpligtelse til at frelse Verden fra Synden, fra de Tilstande, i hvilke Synden finder den frugtbareste Jordbund. Tværtimod! mange kristne Mennesker kæmper til det yderste for at bevare disse syndige Samfundstilstande, hvis Uretfærdighed er saa stor saa den raaber til Himlen. Den kristne Menighed, og særlig dens Ordførere, mener, at dens Opgave kun bestaar i at prædike de kristelige Tros- og Læresætninger, at se at faa saa mange som muligt til at vedkjende sig disse Sætninger, og saa fordømme dem, som ikke vil vedkjende sig dem. Jesus sagde, at hans Opgave ikke var at dømme Verden, men at frelse den. Nu kan man vende hans Ord om. Opgaverne er nu ikke at frelse Verden, men at dømme den. — Man er kommen saa langt bort fra at ville frelse Verden, saa man ahner ikke engang, at det er Kristendommens egentlige Opgave, man forstaar det slet ikke. Ja, man gaar saavidt, at man siger, at det at ville frelse Verden fra de syndige Tilstande, som for en stor Del fremkaldes og næres ved de bestaaende Samfundstilstande, — det er ikke alene tomme Drømme, men det er ugudeligt, ukristeligt.

Da den kristne Menighed saaledes ikke har villet tage den Frelsernatur op, som den i Daaben har arvet efter Jesus Kristus, saa er Følgerne ikke udeblevet. Følgen har først været den, at den kristne Menighed har mistet sin Frelsernatur, ligesom et Barn mister den Natur, det har faaet i Arv efter sine Forældre, naar det ikke vil tage denne Natur op. Følgen er dernæst blevet den, at den Opgave at frelse Verden er taget op af andre, som tildels ikke er Kristne, det er taget op uden Kristus. Der er i vore Dage en storartet Bevægelse oppe, hvis Maal er at frelse Verden fra den bestaaende uretfærdige Samfundstilstande, som fremkalder den usigelige Synd, Nød og Elendighed. Jeg tænker nærmest paa Socialismen og de dermed beslægtede Retninger. Kun ganske enkeltvis bliver disse Bestræbelser sat i Forbindelse med Kristendommen, som f. Eks. hos Henry George. Men i sin Helhed er Bevægelsen uden Kristus, mange Gange aabenbar fjendsk mod Kristendommen. Dette er paa ingen Maade underligt. Vi maa tværtimod finde det ganske naturligt. Der er nemlig i Folkenes Dyb, iblandt de saakaldte lavere Samfundsklasser, en dunkel Følelse af, at det var Kristendommens oprindelige Opgave at frelse Verden, at bringe Retfærdighed tilveje, at udvikle et Broderskab mellem Folkene. Men naar de nu ser, hvordan man har svigtet denne Opgave, ja, hvordan man fra kristelig Side modarbejder denne Opgave, saa maa vi ikke undre os over, at der fra Folkenes Dyb rejser sig et Skrig af Forbittrelse. Det er ikke egentlig Jesus Kristus, Forbittrelsen gaar ud over. Der har fra de første kristne Dage ligesom holdt sig et dunkelt Minde om, at han var de fattiges Ven og de fortryktes Talsmand. Men Forbittrelsen rettes særlig mod dem, som skulde fortsætte hans Gjerning, være hans Efterfølger. Man synes, at det er en underlig Maade de forsætter hans Gjerning paa. — Socialismen er en Anklage mod den nuværende Kristendom, den er, eller skulde være, de kristnes onde Samvittighed, iklædt Kjød og Blod. Og mange af de nuværende Kristne, — de som særlig optræder som Forkæmpere af det „Bestaaende", de har det ogsaa paa Følelsen, at Socialismen, det er deres onde Samvittighed. De har det paa Følelsen, at den paa sin Maade, med sine Midler, har sat sig det Maal, paataget sig den Opgave, som Kristendommen paa sin Maade og med sine Midler skulde have paataget sig. Derfor hader disse kristne Socialismen, saadan som man hader den, der idelig minder en om svegne Forpligtelser, opgivne Idealer.

Da den kristne Menighed saaledes ikke har optaget den Frelsernatur, som ved den ny Fødsel i Daaben gik i Arv til den efter Jesus Kristus, da den ikke mere vedkjender sig Forpligtelsen til at frelse Verden, saa har den foreløbig udspillet sin Rolle som Samfundsmagt. Daab og Tro kan have Betydning for den enkelte, men som „Verdens Salt" har de Kristne foreløbig ingen Betydning. — Det er vel derfor rimeligt nok, at der forestaar en Tid, da Kristendommen næsten ganske vil forsvinde fra Jorden. Thi naar Menigheden har opgivet at optage Arven efter Jesus Kristus, at frelse Verden, saa har Gud ingen som helst Grund til at holde sin Haand over dem. — Saa vil der blive gjort Forsøg paa at frelse Verden uden Kristus. Jeg tror ikke, at disse Forsøg vil lykkes. Jeg tror, at der vil være mange gode og ædle menneskelige Kræfter med i det Arbejde, ligesom der nu er mange gode og ædle Mennesker, der arbejder paa at frelse Verden uden Kristus. Men der vil ogsaa være mange daarlige Mennesker med. Det vil blive for manges Vedkommende en Egenkjærlighedens Kamp mellem Rigdommen og Fattigdommen, og de ædle menneskelige Kræfter, der er med i Kampen, vil være for svage til at kunne gjøre sig gjældende.

Men naar det saa har vist sig, at Verden kan ikke frelses uden Kristus, at den kun kan fortære sig selv i opslidende Kampe, saa vil den vende tilbage til den gamle Kristendom igjen. Og ved den gamle Kristendom tænker jeg ikke alene paa den gamle Tro. Thi den gamle Tro er endnu i Menigheden, skjønt den nu væsentlig er der som en tom Skal uden Kjærne. Men ved den gamle Kristendom, derved forstaar jeg, at Menigheden vil tage den Frelsergjerning op, som Jesus Kristus begyndte paa i sit jordiske Liv, og som blev fortsat af den første Menighed, Frelsen fra Synden og alle dens Følger, Oprettelsen af et Broderlighedens og Retfærdighedens Samfund her paa Jorden. Og naar Menigheden tager denne hans Frelsergjerning op igjen, saa vil han atter igjennem Daaben

kunne nedarve sin Natur paa den, saa den vil faa Kraft til at fortsætte og afslutte hans Værk her paa Jorden til Folkenes Velsignelse. Daaben vil blive, hvad den var bestemt til at være, et Bad, hvori Verden gjenfødes.

Guds Slægt: Menneskens Børn.

Mer end en Gang udtalte Frelseren, at han var kommen til Verden for at leve sig ind i Menneskene. for at de kunde leve sig ind i ham. Og blandt det nye Testamentes Forfattere vender særlig Paulus tit tilbage til Udtryk, der siger det samme, saaledes: Rom. 8,29 og 13,14; 1. Kor. 15,49; 2. Kor. 4, 10--11 og 13,5; Gal. 2,20. I Galaterbrevet (4,19) nævner han det ligefrem som Evangeliets Formaal: *at Kristus kan faa Skikkelse i os.* At Gud Fader i Himlen ved alt, hvad han har sat i Værk paa Jorden, vil hjælpe os til at leve et Kristusliv, og at det er i den Henseende, vi skal være hans Medarbejdere, derom kan der slet ingen Tvivl være. Jeg har for nylig her i Bladet givet et Billede af Jesus Kristus som det store Barn. For dem, som tror, at dette Billede er sandt, følger det da af sig selv, at en Kristens Liv maa i sin inderste Grund være af Barnenatur. Hermed stemmer jo Ordene om, at Guds Rige tilhører Børnene.

Enhver Sjæl, som har nogen Klarhed over, at den er døbt til at leve et Kristusliv, og som tager alvorligt paa sin Daab, vil ogsaa føle noget til den Sammenhæng med Himmelhjemmet, som ses saa tydelig i Jesu Liv. Hvad enten et saadant Menneske er stedt i rige eller fattige Kaar, vil det ikke kunne slippe fra den Tanke: dit Borgerskab er i Himlen. Og hvor en Hjemførelse af denne Art gjennemtrænger Sindet, fødes der Taknemlighed og Lydighed mod Gud.

Den, som staar i Barneforhold til Gud, skal komme til at kjende, at han aldrig er langt borte, men at han tager sig med Omhu af sine Børn. Der er mange Byrder at bære, mange Onder at kæmpe mod for dem, som bor paa Jordens Kreds. Jeg véd ikke, hvad Gud Fader kan skaane sine Børn for af alt dette; Jesus vidste det ikke en Gang; derfor maatte han sige: „Fader *om det er muligt,* saa lad dette Bæger gaa mig forbi!“ Men det skjønner jeg, at ingen Byrde kan knuse Guds Børn, naar de beder deres Fader om at tage en Haand i med. Martyrerne i de første kristne Hundredaar vidner derom. Stoisk Ro, Trods eller sindsforvirrende Sværmeri kan faa Mennesker til at glemme de største Lidelser; men Personligheden ødelæges under saadanne Sindstilstande. Anderledes er det, naar en Stefanus beder for sine Fjender og stilfærdig, roligt, fatttet beder Jesus modtage hans Aand, mens det hagler over ham med dræbende Stenkast. Og noget andet er det, naar kristne Mænd og Kvinder mildt og frejdigt tager mod Martyrnavnet i Luedaaben, som om den kun var et lindt Bad. Det var Menneskebørn, som vidste, at de var af Guds Slægt, og som holdt sig til det store Hjem, naar det kneb.

Ingen kan mene det ærligt, at hans Borgerskab er i Himlen, uden at han maa føle sig drevet til at tage de jordiske Midler, han raader over, i Hjemkjærlighedens Tjeneste. At elske et Hjem er at elske dem, som hører Hjemmet til. Derfor kan Johannes sige: „Den, som har denne Verdens Gods og ser sin Broder lide Savn og lukker sit Hjærte for ham — hvorledes bliver Guds Kjærlighed til ham? Mine Børn! lad os ikke elske med Ord eller Tunge, men i Gjerning og Sandhed“. Folk, som paastaar, at det sociale Spørgsmaal ikke kommer Kristendommen ved, véd ikke, hvad de siger, eller ogsaa finder de deres Regning ved at sige noget galt.

Jeg kan tænke mig, at der er Læsere, som vil mene: „Det kan lyde skjønt nok, at vort Barneforhold til Gud maa vise sig i Taknemmelighed og Lydighed, og det med Taknemmeligheden kan endda ogsaa forstaas; men Lydigheden -- det er en indviklet Historie at komme paa det rene med den. Det er vor Faders Vilje vi skal lyde; men hvor staar den skrevet?“

Hertil vil jeg svare: Jo mere vi med et ærligt Hjærte holder os til de Ord, Kristus har givet os: Forsagelsens og Troens Ord, Ordet over hans Bord hans Bøn og Apostlenes skriftlige Vidnesbyrd om ham, des klarere skal det blive for os, hvad Faderen vil have udrettet med os. Vi skal ikke tænke paa ekstra Aabenbarelser, men kun paa det, der anbefaler sig for vor Samvittighed som Retfærdighed og Sandhed. Ad denne Vej faar vi Faderens Vilje at vide. „Livet er Menneskenes Lys“; dem, der lever sammen med Gud lyser han for. Naar vi bare for Alvor vil, hvad vi véd, saa skal det nok vise sig, at Faren for at vide for lidt, er ikke overhængende just eller overmaade stor. — Lyset holder nok Maal med Arbejdet.

I Overskriften over dette Stykke staar der ikke alene „Guds Slægt“, men ogsaa „Menneskens Børn“. Den naturlige Vej til Barnesindet overfor Gud er vistnok Barnesindet overfor et jordisk Hjem. Lad os mindes, at Frelseren velsignede Børn, *Mødrene bar til ham,* men at der aldrig siges, at han drog Børn til sig *mod* Hjemmenes Vilje. Det maa aldrig glemmes, at Guds Børn paa Jorden er først Menneskebørn. De Forældre som gjør det let for deres Børn at tro paa dem, at takke dem og at lyde dem, hjælper derved Børnenes Sind henimod det himmelske Hjem, saa de ogsaa i Henseende til det kan tro, takke og lyde. —

Som Afslutning paa disse spredte Tanker om Barnlighedens store Værd skal hidsættes nogle Linjer af den norske Digter A. Munk:

„Kan du gjennem din Strid og din Daad.
redde det barnlige Sind til det sidste,
da har du Regnbuen over din Graad,
da har du Glorien over din Kiste“.

J. P. Kristensen-Randers.

Rigsretten.

Som bekjendt er det Højres stadige Raab til Venstre: Gaa til Rigsretten. Højres Kjærlighed for og Tillid til Rigsretten er ubegrænset. Og dette er intet Under. Thi Rigsrettens halve Medlemmer vælges af Landsthinget, medens den anden Halvdel udgjøres af Højesteret. Og da Regeringen og Højre for Øjeblikket kan stole ubetinget baade paa Landsthinget og Højesteret, kan man paa en naturlig Maade forklare deres Forkjærlighed for denne Institution. Med stor Omhyggelighed har Landsthinget fjærnet alle mistænkelige Individer fra Landsthingets Rigsrets-Medlemmer, og med en lignende Omhu sørger Regeringen for til Højesteretsdommere kun at udnævne paalidelige Mænd. Men derved er Rigsretten foreløbig blevet ubrugelig for Folkethinget. Højre kan være fuldstændig sikker paa, at saa længe Forholdene er, som de er, kan Rigsretten godt gaa hen og lægge sig. Der bliver ingen Brug for den. Jo mere begejstret Højre er for denne Domstol, desto sikrere er det, at den ikke vil komme til at virke.

Først naar den Tid kommer, da Højre ikke mere raaber paa Rigsretten, saa vil Venstre begynde at skjænke den sin Opmærksomhed. Og den Tid kan komme. Der kan komme en Strømning i Landsthinget, der gaar den nuværende Regering imod. Der kan komme en anden Regering, som ved at udnævne Højesteretsdommere, ikke tager det Hensyn som den nuværende. Og da en Rigsretsanklage kan rejses, naar det skal være, selv om der skulde hengaa en lang Aarrække, selv om Ministrene for længe siden ere hensovede baade som Ministre og som Mennesker, saa vil denne Anklage hænge som et truende Sværd over de nuværende Ministre, ikke alene alle deres Dage, men ogsaa efter at deres Dage ere talte. Rigsretten kan hjemsøge deres Børn i 3die og 4de Led.

Hr. Oldenburg gjør i sin sidste Bog opmærksom paa denne for Ministrene lidet opmuntrende Omstændighed, og han har vistnok fuldstændig Ret, naar han mener, at Tanken om, hvad en saadan Rigsret en Gang i Tiden kan finde paa, skaffer Ministrene adskillige søvnløse Nætter. Den Iver, hvormed de nu kalder paa Rigsretten, viser deres Angst. Thi kunde de *nu* faa en Rigsret, saa var de ovenpaa, thi den kunde de stole paa, og saa var hele den Historie ude af Verden. Men skal de vente en 20—30 Aar endnu, saa véd de ikke, hvordan det vil stille sig. — Hr. Oldenburg har regnet ud, at Ministrene har udgivet en 2 à 300 Millioner ubevilgede Penge. Nu er det ganske vist, at en stor Del af disse Penge vilde ingen Rigsret dømme Ministrene til at erstatte, nemlig alle de Udgiftsposter paa de provisoriske Finanslove, som Folkethinget havde vedtaget. Men selv om de kun kom til at betale de Summer, som Folkethinget ikke har vedtaget, saa vilde det alligevel løbe saadan op, saa alle Ministrenes Godser vilde ryge i Lyset.

Hr Oldenburg mener derfor, at naar Ministrene taler om, at de vil gjærne slutte Forlig med Venstre, saa mener de det oprigtigt nok, thi saa vilde med det samme hele Rigsretshistorien formodentlig falde bort baade nu og i Fremtiden. Men medens et Forlig saaledes vilde have sin store Betydning for Regeringen, saa mener Hr. Oldenburg, at Folkethinget egentlig ikke har noget videre at haste efter. Paa den ene Side er der ingen, der kan kræve Folkethinget til Ansvar for, hvad det har gjort, selv om det har gjort noget galt, og paa den anden Side kan Folkethinget vente alt af Fremtiden. Folkethinget har, med andre Ord, intet at tabe, men alt at vinde. Regeringen derimod har alt at tabe, hvis der en Gang kommer en forkert Rigsret. Hr. Oldenburg mener derfor, at det maa være Regeringens Sag at komme med antagelige Forligstilbud. Men han mener tillige, at Regeringen er saadan stillet, at den ikke godt kan komme med Forligstilbud, den kan ikke en Gang bringe sig selv som et Offer paa Forligets Alter, den *kan* ikke gaa. Hvorfor? Fordi den ikke maa for Landsthinget. Nu har Landsthinget i saa mange Aar fulgt Regeringen i tykt og tyndt, saa det kan ikke være tjent med, at Regeringen nu lader det i Stikken ved at slutte Forlig med Folkethinget paa Grundlag af, at Ministeriet gik sin Vej. Hvis Regeringen vilde indlade sig paa det, saa kunde Landsthinget let finde paa selv at slutte Forlig med Folkethinget paa Grundlag af en Rigsretsdom, der gik Ministeriet imod. — Ministeriet er altsaa saadan stillet: Slutter det *ikke* Forlig med Folkethinget, saa vil det eller dets Bo en Gang blive ramt af en Rigsretsdom, der tømmer deres Kasser. Men vil det slutte Forlig med Folkethinget, saa mister det Støtten i Landsthinget, og saa kan det risikere at faa en Rigsretsdom straks.

Hele denne Betragtning af Hr. Oldenburg er vistnok ganske rigtig og vilde have sin store Betydning for Ministrene, hvis de gjorde sig den Ulejlighed at tænke til Bunds i denne Sag. Men det er næppe rimeligt, at de gjør sig den Ulejlighed. Hr. O., der selv er en skarp Tænker, forudsætter, at hans Medmennesker ere i Besiddelse af den samme Egenskab. Men der er Folk, som ikke gjøre sig den Ulejlighed, og til dem høre ganske sikkert vore Ministre. De er som Himlens Fugle, der ikke bekymre sig for den Dag i Morgen. Glade og sorgløse vandrer de langs Afgrunden, ingen Svimmelhed griber dem ved at stirre ned i Dybet, thi de stirre slet ikke derned. Naar de læser alle de mørke Spaadomme, som Hr. O. udtaler i sin Bog, og som efter al Rimelighed kan gaa i Opfyldelse, saa smile de overlegent, de lægge sig roligt til Hvile, og drømmer ikke om Undergang, men om stedsevarende Magt baade for sig selv og deres Efterkommere. — Det er underligt nok, at Hr. O., som dog selv er Godsejer, ikke har afluret vore Godsejere den Ejendommelighed, at de lever kun i Øjeblikket, og kaste de et flygtigt Blik ud i Fremtiden, saa se de altid denne sikker og betrygget. De er konservative, og konservative Folk tror, at ikke alene de selv, men at hele Verden staar stille. Forskjellen paa Hr. O. og andre Godsejere er den, at han er Filosof, men det er de andre ikke. Han tænker sig, at Frem-

tiden kan bringe forskjellige Muligheder, vekslende Skjæbner; men det gjør vore Ministre ikke. Og der er ingen Sandsynlighed for, at Hr. O.s Røst vil vække dem op af deres olympiske Ro. — De vil ikke vaagne, før Ulykken kommer over dem. Saa vil de tabe Hovedet. Men da Hr. O. synes at mene, at de ikke har noget Hovede, vil heller ikke denne Ulykke være saa stor.

Lærlingeloven.

De store Lovforslag om anerkjendte Sygekasser og om Arbejderforsikring i Ulykkestilfælde, kom i Aar ikke videre end til Landsthinget. Dette maa dog ingenlunde opfattes saaledes, som om det skulde være Landsthingets Mening ikke at fremme disse Lovforslag. Landsthinget har saa mange Synder paa sin Samvittighed, saa man behøver ikke at tillægge det Forbrydelser, som det ikke tænker at begaa. — Men Sagen er den, at et stort og omfattende Lovforslag fordrer saa mange Undersøgelser og Oplysninger, saa det kommer meget sjældent ud i den første Samling, hvori det bliver forelagt, og naar man husker paa, at Rigsdagen havde ca. 100 Lovforslag liggende for sig i denne Samling, saa er det ikke at undres over, at de ikke alle kunde blive bearbejdede. Landsthinget naaede til at afgive Betænkning over de to omtalte Lovforslag, og der kan saaledes være Haab om, at de kan blive færdige i næste Samling.

Men skjøndt disse to store sociale Spørgsmaal endnu staa paa Dagsordenen, saa fremkom der dog ogsaa i denne Samling Love, der sigter til at afhjælpe sociale Brøst. Saadanne vare Lovene om at sikre Arbejderne ved Brugen af Maskiner og dernæst Lærlingeloven.

Det er jo for mange Forældre et Spørgsmaal af Vigtighed, at de, naar de sætter deres Sønner i Lære, baade kan faa dem ordentlig oplærte i det paagjældende Fag, og at de kan blive ordentlig behandlede. Det er disse to Ting, som Lærlingeloven tager Sigte paa.

Forholdet mellem Mester og Lærling har hidtil været meget løst, og man har manglet faste og klare Bestemmeser herom. I ældre Tid var der en tvungen Svendeprøve, som skulde godtgjøre, at Lærlingen virkelig var dygtiggjort i sit Fag, men med Loven om Næringsfriheden af 1857 bortfaldt denne, og adskillige Lærlinge er mulig gaaet lige saa kloge ud af Læren, som de kom ind i den. Mesteren har undertiden benyttet dem til alt andet end det, som han netop skulde benytte dem til.

Loven søger nu at raade Bod paa de føleligste Misligheder i dette Forhold. — Der bestemmes først, at der skal oprettes en skriftlig Lærlingekontrakt, der skal forsynes med Øvrighedens Paategning. De Haandværkere, Fabrikanter og Næringsdrivende, der har begaaet vanærende Handlinger, eller i hvis Forretninger der 3 Gange er forefaldet Standsninger ved Fallit, eller som 3 Gange i Løbet af 5 Aar har gjort Brud paa Lærlingekontrakter, maa ikke antage Lærlinge. Læretiden maa kun vare 5 Aar, og der skal i Kontrakten bestemmes, hvorvidt Mesteren i Læretiden skal forsyne Lærlingen med Husly, Føde, Klæder, Vask, eller i Stedet give et Pengevederlag for hans Arbejde. — De tre første Maaneder af Læretiden anses som en gjensidig Prøvetid, i hvilken begge Parter, Mesteren og den umyndige Lærlings Forældre, kunne forlange Kontrakten hævet, uden at nogen af Parterne har Krav paa Erstatning. — Lærlingens Arbejdstid maa ikke overstige 12 Timer om Dagen, med to Timers Hvil. I Tiden mellem Kl. 9 Aften og 5 Morgen maa de ikke arbejde, og paa Søn- og Helligdage skal de have fri fra Kl. 9 Formiddag. Mesteren skal værne Lærlingen mod umoralsk Paavirkning, og maa ordentligvis ikke anvende ham til andet Arbejde end det, som henhører til Faget. — Lærlingen skal lære sit Fag saa fuldstændig som muligt, og det skal søges bragt til, at han kan aflægge Svendeprøve. — Svendeprøven befales altsaa ikke, men ønskes. — Mesteren skal give Lærlingen Tid til at besøge Handelsskoler eller tekniske Skoler. Aflægges Svendeprøven ikke, skal Mesteren ved Læretidens Udløb give Lærlingen et Lærebrev om, hvor vidt han har opnaaet Dygtighed i sit Fag. Mangler han saadan Dygtighed paa Grund af Mesterens Forsømmelighed, kan denne idømmes en Erstatning til Lærlingen. — I Sygdomstilfælde skal Mesteren bekoste Plejen og Helbredelsen i 6 Maaneder. — Lærlingen skal selvfølgellg vise Mesteren Lydighed, Ærbødighed og Troskab.

Loven indeholder endvidere Bestemmelser om, naar Kontrakten bortfalder, ved Dødsfald, Brud paa Kontrakten o. s. v. — En meget gavnlig Bestemmelse i Loven er det, at Tvistigheder mellem Mester og Lærling ikke skal afgjøres ved Rettergang, men ved Voldgift. Denne bestaar af Politimesteren og en af hver af de stridende Parter valgt Mand. Afgjørelsen af, hvem der har Ret, træffes ved Stemmeflerhed. Selvfølgelig vil Loven kun komme til at gjælde for dem, der ønske at ordne dette Forhold ved Kontrakt. Mestre kan tage Drenge og unge Mennesker i Lære uden Kontrakt, naar de vil kalde dem „*Medhjælpere*“ i Forretningen. Men samvittighedsfulde Mestre og især samvittighedsfulde Forældre, vil i Fremtiden næppe antage Lærlinge eller sende deres Sønner i Lære uden at opsætte Kontrakt efter denne Lov.

Frivillig eller tvungen Fattigforsørgelse.

I.

Der vil forhaabentlig komme en Tid, da der ikke bliver Tale om Fattigforsørgelse i den Forstand som nu. Nu er jo nemlig Forholdene saadan, at vel omtrent Halvdelen af Befolkningen enten er under

Fattigforsørgelse eller dog staar paa Grænsen heraf. Og det er saa langt fra, at denne Sagernes Stilling har Udsigt til at blive bedre under den nuværende Samfundsorden, saa man kan sige sig selv med stor Bestemthed, at den stadig vil blive værre. Der er i alle civiliserede Lande en Stræben henimod, at den langt overvejende Del af Befolkningen vil blive enten Fattiglemmer eller dog i økonomisk Henseende stillet som disse, medens nogle enkelte komme til at eje Jorden og alle dens Rigdomme. Men der er endnu et Stykke Vej til, inden dette Maal bliver naaet, og med den Dovenskab og Blindhed, der er ejendommelig for dem, der styre Staterne, kan vi være sikre paa, at der intet alvorligt vil blive gjort, før Maalet er naaet og Bægeret er fuldt. I Stedet for at gjøre noget alvorligt for at afværge Ulykker og sociale Omvæltninger, kan vi være ganske sikre paa, at Staternes Styrere vil gjøre sig al Flid for at holde det gaaende i den gamle Skure, og kun gribe til saadanne Foranstaltninger, der holde Liv i Misfornøjelsen, uden i mindste Maade at gjøre denne mindre. — Historien har vist, at Regeringen altid kommer *for sent* med deres sociale Reformer. De kommer først med dem, naar de ikke tør andet. Det er ikke af Kjærlighed eller Retfæreighed, men kun af Frygt. Og hvor meget, de saa byder, saa bliver det for lidt. Havde de budt det for 20 Aar siden, kunde det maaske have stanset Bevægelsen, men nu bidrager det kun til at give den større Fart. — Saadan gik det paa den franske Revolutions Tid, og saadan vil det gaa med den næste Revolution.

Men det næste store Fremskridt i Menneskeslægtens Historie, vil altsaa bringe en Tid, da Fattigforsørgelse i dette Ords nuværende Betydning falder bort. Dette Fremskridt vil medføre, at alle arbejdsføre Folk selv kan fortjene deres Livsophold, og Talen bliver altsaa kun om at underholde dem, der fra Fødselen af ere saadan stillede, saa de umulig kan arbejde, og dette vil selvfølgeligt kun blive meget faa.

Men saa længe Forholdene er, som de er, bliver Spørgsmaalet, om Fattigforsørgelsen skal være fri eller tvungen, om Midlerne til at forsørge de Fattige altsaa skal skaffes til Veje ved frivillige Bidrag fra de bedre stillede i Samfundet eller ved en tvungen Fattigskat.

Der hører i vore Dage en vis Dristighed til at rejse dette Spørgsmaal, thi de allerfleste vil sagtens straks sige, at hvis Fattigforsørgelsen skulde bestrides ved frivillige Bidrag, saa vilde Enden blive paa det, at de fleste fattige kom til at sulte helt ihjel, medens de dog nu nøjes med kun at sulte halvt ihjel. Dette er vistnok ogsaa rigtigt. Men man kan derfor nok have en vis Sympathi for dem, der tror, at det kunde lade sig gjøre at afskaffe det tvungne Fattigvæsen.

Dette Spørgsmaal er nylig bleven rejst i en Bog, der er oversat af Pastor Friis-Hansen, Kapellanen i Kongens Lyngby. Pastor Friis-Hansen er i alle Retninger en Ven af det frivillige. Det var ham, der i sin Tid gav Garderhøjfortet den gejstlige Velsignelse, Dette Fort er, som bekjendt, frivilligt skjænket til Kjøbenhavns Befæstning. — Bogen, som Pastor F.-H. har oversat, er forfattet af en skotsk Præst, Thomas Chalessers, og hedder: den kirkelige Fattigpleje.

De Indvendinger, som Hr. Th. Chalessers gjør mod den offentlige Fattigforsørgelse, ere væsentlig følgende: Ifølge den bestaaende Fattiglovgivning har den fattige *Ret* til at kræve Forsørgelse. Men kommer han saa og kræver denne Ret, saa behandles han som en Forbryder, han mister mange Gange sin personlige Frihed ved at blive spærret inde i en Fattiggaard, og han mister altid sin borgerlige Frihed. Det betragtes altsaa som en Slags *Forbrydelse* at gjøre sin *Ret* gjældende. — Pastor Chalessers har fuldstændig Ret i, at dette er meningsløst. — Endvidere indvender han, at det offentlige Fattigvæsen undergraver Folks Tilbøjelighed til at spare. Naar man véd det, at Samfundet har en Forpligtelse til at forsørge En, saa er der ingen særlig Grund til at gjøre sig Umage for at kunne hjælpe sig selv. — Det ødelægger endvidere Slægtskabsfølelsen; Forældre overlade deres Børn og Børnene igjen deres Forældre til Fattigvæsenet, hellere end de paatage sig den Byrde at forsørge dem selv. Endvidere kvæler det offentlige Fattigvæsen den private Velgjørenhed De fattige vænner sig til at afpresse Folk Gaver i en Form, som var det en retmæssig Fordring, de havde paa Folks Godgjørenhed, og dette bidrager selvfølgelig ikke til at forøge de Velhavendes Lyst til at give. Derved kommer de fattige og de rige og velhavende til at staa overfor hinanden som to fjendtlige Hære. De første forlange med Frækhed at blive hjulpet, og de sidste hjælper kun med Uvilje og saa lidt som muligt.

Pastor Chalessers vilde nu erstatte det offentlige Fattigvæsen med en frivillig kirkelig Fattigpleje. Hovedsagen for ham er, at der udvikler sig et venligt personligt Forhold mellem de rige og velhavende paa den ene Side og de fattige paa den anden Side. Dette vilde han opnaa derved, at Byerne — han tænker navnlig paa de store Byer — deles i Kredse, og at rige eller velstaaende Mænd paatage sig Tilsynet med hver sin Kreds, der ikke maa være for stor, for at han kan skaffe sig et nøje Kjendskab til de Familier, han har med at gjøre. Disse Mænds Opgave skal ikke først være at uddele Penge, thi dermed vil man stadig gjøre de fattige mere begjærlige. Han gaar ud fra, at de flestes Nød kan afhjælpes dels ved at faa dem til at føre et ordentligt Liv, dels ved at skaffe dem Arbejde, dels ved at opsøge Slægtninge, der kan hjælpe dem o. s. v. Han ønsker kun offentlige Anstalter til at pleje alle syge, Sygehuse, Feberhospitaler, Døvstumme-, Blinde- og Daareanstalter, og det ikke blot som Helbredssteder, men som varige Tilflugtssteder for de uhelbredelige. Al den øvrige Nød skal og kan afhjælpes ved den private Godgjørenhed, som han mener vil tage et mægtigt Opsving, naar den tvungne Fattigforsørgelse afskaffes, ikke alene med Hensyn til at yde Pengebidrag, men ogsaa med Hensyn til den personlige Kjærlighed til de fattige.

Han mener, at de paagjældende Mænd ved deres

Besøg hos de fattige særlig skal opmuntre til Skolegang, Kirkegang, og til at sætte Penge i Sparekassen. Og han antager, at Frugten af deres Virksomhed meget snart vil blive saa rig, saa mange fattige Familier vil kunne have Glæde af og Evne til endog at give et lille Bidrag til Søndagsskoler, til Missionen, til Opførelsen af Kirker, Skoler o. s. v.

Pastor Chalessers gjennemførte denne Plan i sit Sogn i en skotsk Storby, Glasgow. Han blev Præst der 1819 og hans frivillige Fattigforsørgelse holdt sig i dette Sogn til 1837 og virkede til megen Velsignelse. Der er ingen Tvivl om, at han har været en ualmindelig ædel, menneskekjærlig Mand, og tillige i Besiddelse af et praktisk Greb paa Tingen. — Vi skal i en følgende Artikel udtale os om, hvorvidt der er Udsigt til, at hans Plan lader sig gjenoptage med Held.

Meddelelse.

Prøvenumre af „Enhver Sit“ sendes gratis til alle dem, der vil arbejde for Bladets Udbredelse.

Man bedes erindre, at Bladet maa bestilles hos Posten inden den 27. Juni.

Billige Bøger.

Emil Christiani: Nutidsspørgsmaal 1,50 (2,50).
Borth: Præsternes Usandheder og den sande Kristendom 2,00 (3,00)
Eusepius: Kirkens Historie indb. 4,00
Grundtvig: Kirkelige Lejlighedstaler indb. 4,00 (6,50). Bibelske Prædikener indb. 4,00 (6,00) Sidste Prædikener 2 Bind sm. indb. 6,00 (12,00). Om religiøs Frihed indb. 1,50. Grundtvigs Liv og Gjærning ved Winkel Horn sm. indb. 3,50 (6,00).
Heuch: Kirken og Vantroen 1,00 (1,75).
Kragballe: En lille Bibelforklaring 0,75 1,50).
Krarup: Hvori er Underkraften begrundet 0,50 (1,00). Om Undergavens Stilling i den kristne Kirke 0,50 (1,00) Luthers reformatoriske Skrifter 1—17 5,00 (7,80) Samtaler over Luthers lille Kathekismus 2,00.
And. Lieth: Johannes Evangeliet, Udtog til Oplysning og Opbyggelse for ulærde Bibellæsere 2.50 (4,00).
Herm. Lotze: Grundtræk af Religionsphilosophien 1,00 (1,75).
Man: Aandeligt Skatkammer 2,00 (10,00)
Otto Møller: Det faldne Menneskes Gjenfødelse og Forøgelse 1,00 (2,00). Det gjenoprettede Menneskes Tjeneste 1,75 (3,25). Alvor i Skole og Folkeliv 0,35 (0,75). Nutidens Fritænkeri 1,00 (2,00). Om Forstaaelsen af nogle Bibelord 0,50 (1,00). Om Flertalsregimente 0,25 (0,75).
Martensen: Kristelige Etik 1—3 16,00. Af mit Levnet 1—3 5,00 (8.50).
Rasmus Nielsen: Om Liv og Haab 0,50 (1,50). Om den gode Villies Magt i Videnskaben 0,50 (1,25).
Nutzhorn: Hvorledes Hans Povlsen blev Rødkarenernes Missionær 0,75 (1,75).
Pontoppidan: Effeserbrevet 0,50 (1,00). Filipenserbrevet 0,75 (1,20).
Schach: Om Underets Forhold til det normale Trosliv 0,35 (0,75).
Schrøder: Den danske Folkehøjskole 0,25 (0,50). Om Bjövulsdraperne 1,00 (2,00. Menneskeslægtens Levnedsløb 1,25 (2,25.
Sayer: Talende Stene 1,25 (2,00). Aarbøger for nordisk Oldkyndighed 7. Aarg. 1879—85 7,00 (28,00).
A. Fitger: Hexen 1,50 (5,50).
A. C. Larsen: Fremtidens Religion 1,00 (1,75). Lystfølelse og Sædelighed 1,00 (1,75). Om Ægteskabet 1,25 (200).
Mortensen: De farligste Ukrudtsplanter 0,25 (0,75).
Jens Nielsen: Fattigdommens Aarsag 0,25 (0,50).
H. M. Rosenørn: Løsrevne Blade 0,75 (1,50,)
Povl Svejstrup: Rigsdagskalenderen 1887 0,25.
Graae: Grundtvig paa Langeland 0,25 (0,75).

Faas i Antikvarboghandelen **Klosterstræde 12,** Kjøbenhavn K.

Enkelte Bøger, Bogsamlinger og Antikviteter kjøbes sælges byttes og tages i Kommission paa humane Betingelser.

F. Cohens Efterf.

Kjøbenhavns Højskole.

Skolen overtages til Efteraaret af undertegnede cand. theol. Axel Plenge i Forening med den hidtilværende Forstander. Samtidig **udvides** Skolens Virksomhed ved Oprettelsen af et **10** Maaneders Kursus fra **1ste September** til 1ste Juli foruden det hidtilværende **5** Maaneders fra **1ste November** til 1ste April.

Det mindre Kursus vil væsentlig blive ledet efter samme Plan som hidtil her ved Skolen. Haandværkere vil faa Undervisning i Fagtegning af Jesper Jensen Korsholm.

Det større Kursus vil blive ledet saaledes, at de 10 Maaneders Arbejde baade kommer til at udgjøre **en afsluttet Helhed for sig,** alene med Almendannelse for Øje, og tillige første Del af en fortsat Undervisning med særlig **Uddannelse til Lærergærning** for Øje, saa vel i Børneskolens som i Højskolens Tjeneste. Et saadan Fortsættelseskursus vil blive paabegyndt til næste Aar, og de, der ønsker det, vil paa dette tillige blive forberedt til Skolelærerexamen.

Foruden Undervisning i de almindelige Skolefag vil der blive daglige Foredrag og Samtaler over Bibel- og Kirkehistorie, almindelig Historie, Literaturhistorie, Nationaløkonomi, og Retslære,

Betaling for Undervisning er 15 Kr. om Maaneden for det større Kursus, 12 Kr. for det mindre. Kost og Bolig kan faas paa Skolen hos medundertegnede Axel Plenge.

Et mindre Antal Kvinder kan deltage i det større Kursus og faa særskilt Bolig i en af Forstandernes Hjem.

Elever kan søge Understøttelse hos Amtsraadene, i Kjøbenhavn hos Magistraten.

Indmældelser modtages af undertegnede Forstandere, der meddeler alle nærmere Oplysninger.

Axel Plenge, F. Falkenstjerne,
Chr. Winthersvej 15. Kjøbenhavn V.

Ryslinge Højskole.

Til Vinterskolen, som begynder den 4de Novbr., kunne uformuende Elever søge Understøttelse hos Amtet.

Alfred Povlsen.

Tune Landboskole.

Pigeskolen begynder d. 2 Sept. og varer til November. Ved Siden af den egentlige Højskoleundervisning kan Pigerne faa Lejlighed til at lære praktisk Mælkeri. Indmeldelser modtages af

A. Svendsen, Tune, Taastrup.

En yngre, flink og **dygtig Pige,** som er villig til at hjælpe med alt i Huset, søges snarest. Nærmere ved Henvendelse til **Birte Jensen,** Kjeldstrup Andelsmejeri, Wig, Holbæk.

Handelshjælper.

Et ungt Menneske, 16 á 17 Aar, som har Lyst til Handel, kan faa Plads fra 1. Oktober som Medhjælper i en Brugsforening ved Lejre. ~~Man henvender sig til~~

O. Chr. Jørgensen,
Ousager pr. Lejre.

Marinus Ulsø,

St. Pederstræde 17,

er en **god** og **billig Skræder.**

Nye Møbler

leveres paa Bestilling. Ældre Møbler oppoleres. Alle Slags Reparationer udføres solidt og billigt.

C. A. Jørgensen, Møbelsnedker,
Thuresensgade 27, o. G.

Slagtede Grise

og øvrige **Landprodukter** modtages til Forhandling. **Forespørgsler** besvares og meddeles Underretning om Prisforholdene.
H. P. Nielsen, Madsen & Pedersens Eftf.,
Kompagnistræde 14, Kjøbenhavn, K.

Juni og først i **Juli** er jeg i Jylland og kan da holde en Del Foredrag der ovre.

J. P. Sundbo,
Jyllandsvej 9. Frederiksberg.

For 1 Kr. 100 Ark Brevpapir og 100 Konvoluter. Extra godt. Forsendes fra *I. Knudsen,* Skive.

Ansvarhavende Redaktør: **Henning Jensen.**
Trykt hos Rasmussen & Olsen. — Kbhvn.